

31. JANUAR
2012

KONFERENCE

PALLIATIV
INDSATS TIL
MENNESKER
MED DEMENS

VEJLE

Antallet af ældre mennesker med demens er stigende og derfor også antallet af døende med en demenssygdom. Kommunikation med denne gruppe er vanskelig og stiller krav til medarbejderne. De har brug for systematiske metoder og opdateret viden for bedre at kunne lindre plagsomme symptomer og forebygge unødige indlæggelser.

PAVI (Palliativt Videnscenter), Nationalt Videnscenter for Demens og EPOS (Efteruddannelsesudvalget for det Pædagogiske Område og Social- og Sundhedsområdet) arrangerer en 1-dags konference i Vejle d. 31. januar 2012 om palliation til mennesker med demens.

Konferencen afholdes i forbindelse med, at EPOS i 2011 har udviklet en ny AMU-uddannelse af 4-dages varighed med titlen: 'Palliativ omsorg for mennesker med demens'.

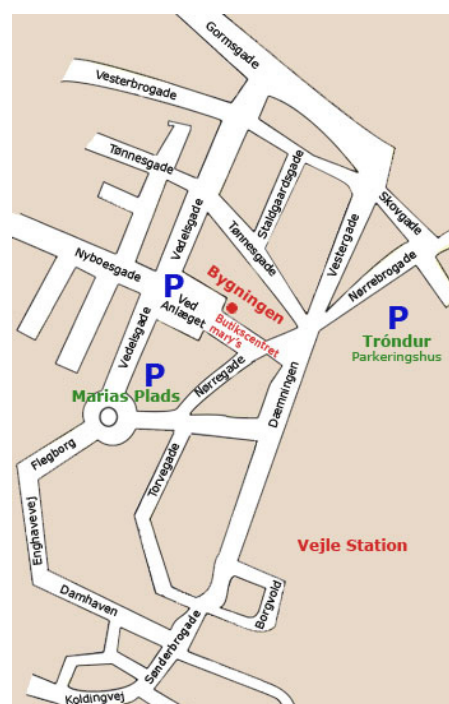
Konferencens mål er at sikre, at AMU-undervisere kan varetage den formelle opkvalificering i AMU-regi af social-og sundhedspersonalet på landets plejehjem og i hjemmeplejen. Konferencen målrettes også demenskoordinatorer og personale fra specialiserede tilbud for, at de kan deltage i den lokale opkvalificering og varetage den daglige læring i praksis.

Samtidig ønskes en styrkelse af netværket mellem AMU-undervisere, demenskoordinatorer og personale ansat i specialiserede palliative tilbud, så den formelle opkvalificering spiller sammen med læring i praksis.

Dato: 31. Januar 2012 fra kl. 10 - 16.30,
morgenmad fra kl 9.30

Sted: Bygningen, Ved anlægget 14B, 7100 Vejle
(10 min. gang fra Vejle Station)
www.bygningen-vejle.dk

Målgruppe: AMU-undervisere på SOSU-skoler, der underviser i demens eller palliation.
Personale ansat på de specialiserede palliative tilbud (hospice, palliative team og palliative enheder) og nøglepersoner i palliation.
Demenskoordinatorer.

PROGRAM

9.30 – 10.00 Morgenkaffe/te og rundstykker

10.00 – 10.30 Velkomst og baggrund for samarbejdet

AMU som ramme for formel efteruddannelse

v/ *Jette Bang Jensen, Konsulent på social- og sundhedsområdet EPOS*
Præsentation af AMUs mange muligheder

PAVI – at dele viden

v/ *Jorit Tellervo, Projektleder, Palliativt Videnscenter*
WHO's definition af palliation og status omkring Palliation i Danmark

Palliation til mennesker med demens

v/ *Ane Eckerman, Kursusleder, Nationalt Videnscenter for demens*
Hvad ved vi i dag om palliation og demens?

10.30 – 11.15 Tegn på, at døden nærmer sig

v/ *Connie Engelund, direktør for Holmegaardsparken*

Det kræver særlig viden og opmærksomhed at erkende at livets afslutning er ved at nærme sig, generelt hos ældre svage mennesker, men især hos mennesker med en demens sygdom. Oplægget giver eksempler på, hvordan man screener og arbejder målrettet med handleplaner.

11.15 – 11.45 Planlægning af den farmakologiske lindring

v/ *Gorm Thusgaard, speciallæge i almen medicin og konsulent på hospice Sankt Lukas Stiftelsen i Hellerup*

Palliation til mennesker med demens består bl.a. af farmakologisk lindring. Social- og sundhedspersonalet spiller gennem deres daglige observationer en væsentlig rolle i den lindrende indsats. Oplægget giver viden om mulighederne for farmakologisk lindring samt hvilke observationer, der er centrale for en værdig livsafslutning.

11.45 – 12.15 Observation af smerte og andre symptomer

v/ *Christina Jensen-Dahm, læge og phd-studerende ved Nationalt Videnscenter for Demens*

Mennesker med demens kan have svært ved at udtrykke sig verbalt. Oplægget giver redskaber til, hvordan man kan sikre en systematisk observation af smerte samt hvilke andre symptomer, der er vigtige at holde øje med.

12.15 – 13.15 Frokost

13.15 – 14.15 Workshop med gode eksempler og erfaringsudveksling

Deltagerne vælger mellem:

- Formidlingens kunst – når døden er tabu
- Non-farmakologisk lindring
- Inddragelse af og omsorg for pårørende og efterladte til mennesker med demens

14.15 – 14.45 Pause med kaffe og te

14.45 – 15.45 Workshop gentages

PROGRAM

15.45 - 16.15 Dødens rum – etiske og eksistentielle dilemmaer

v/ *Peter Johannes Schjødt, filosof og forfatter, Konsulent og underviser ved SOSU Sjælland*

Det er ikke noget nyt, at døden er tabu. Men i modsætning til tidligere er dette tabu omkring døden forbundet med fortrængning. Problemet er derfor ikke dødens tabu, men at dette tabu er blevet tavst i forhold til spørgsmålet om, hvad vi skal gøre med de døende. Døden stiller os over for etiske og eksistentielle spørgsmål, som vi næsten ikke længere har sproget til at håndtere. Svaret på de døendes behov for omsorg og nærvær bliver derfor ofte tavshed. Hvordan kan vi give dødens tabu et nyt indhold, som skaber et nærværende rum omkring den døende?

16.15 - 16.30 Farvel og tak for i dag

Afrunding på dagen ved PAVI, EPOS og Nationalt Videnscenter for demens

Workshop med gode eksempler og erfaringsudveksling:

Workshop 1

Formidlingens kunst – når døden er tabu

v/ *Birgitte Topp-Jakobsen, AMU-underviser SOSU Nykøbing F*

Efteruddannelsens kerneomdrejningspunkt er, at deltageren tilegner sig viden og tør være i dødens rum uden at sende det demente døende menneske på sygehus. Efteruddannelsen lægger op til at arbejde med mod til at dele egne følelser med kolleger, for derved at tage ansvar for denne opgave, som personalegruppe. Hvordan og med hvilke overvejelser tilrettelægges efteruddannelsen, så nærvær, mod og ansvar tilgodeses?

Workshop 2

Non-farmakologisk lindring

v/ *Ingelise Bøggild, konsulent Palliativ Indsats, Anne Knudsen, plejehjemsassistent og demensvejleder samt Tine Meyer, gruppeleder og demensgransker Gentofte kommune*

Når mennesker med demens er ved at dø kan de være forpint af mange forskellige plagsomme symptomer. Plagsomme symptomer der vedrører demensdiagnosen (agnosi, apraksi, hukommelsestab, kognitive forstyrrelse, afasi, perception) og plagsomme symptomer der opstår ved livsafslutningen (smerter, dyspnoe, obstipation, kvalme og træthed). Hvordan lindres disse symptomer non-farmakologisk?

Workshop 3

Inddragelse af og omsorg for pårørende og efterladte til mennesker med demens

v/ *Ingrid Lauritsen, Gerontopsykolog, Frederiksberg Sundhedscenter*

Når man arbejder med demente mennesker må man nødvendigvis inddrage de pårørende i samarbejdet, og på den baggrund få indsigt - også i de pårørendes behov for hjælp og støtte. Dette bliver særligt væsentligt ved livets afslutning, når demens er en del af det samlede billede. Hvordan kan man som personale få indsigt og viden om de pårørendes situation, så man kan vejlede og lindre den enkeltes sorg og smerte – også efter man har mistet en ægtefælle/far eller mor.